

**GÓP SỨC CHO MỤC TIÊU
PHÁT TRIỂN TÂY BẮC**

Là trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học đa ngành, đa lĩnh vực hàng đầu đất nước, khi được giao tổ chức triển khai thực hiện Chương trình Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc, ĐHQGHN đã ý thức rõ trách nhiệm lớn lao của mình trước Đảng, Chính phủ, trước các tỉnh trong khu vực Tây Bắc, đặc biệt là tình cảm và trách nhiệm trước đồng bào các dân tộc thiểu số. ĐHQGHN đã triển khai 5 đề tài đầu tiên của Chương trình, trong đó tập trung vào việc xây dựng Bộ cơ sở dữ liệu tích hợp, liên ngành rà soát, phân tích, đánh giá hệ thống chính sách và chương trình mục tiêu đang được triển khai ở Tây Bắc nhằm củng cố luận chứng khoa học và thực tiễn hỗ trợ cho các nhà quản lý phát huy hiệu quả các chính sách cũng như khắc phục những hạn chế, bất cập.

■ ĐỨC PHƯƠNG

ĐỊA BÀN CHIẾN LƯỢC

Tây Bắc là địa bàn chiến lược đặc biệt quan trọng về kinh tế, xã hội, quốc phòng, an ninh và đối ngoại. Vùng Tây Bắc có tiềm năng, lợi thế phát triển nông, lâm nghiệp, thủy điện, khoáng sản, du lịch và kinh tế cửa khẩu. Bên cạnh đó, Tây Bắc còn có nguồn tài nguyên văn hóa - nhân văn to lớn và phong phú, đặc biệt là kho tàng tri thức bản địa, di sản văn hóa vật thể và phi vật thể đặc sắc của đồng bào các dân tộc, như Thái, Mường, Mông, Dao, Tày, Nùng... với nhiều di tích lịch sử và danh thắng nổi tiếng. Với vị trí chiến lược quan trọng, tiềm năng to lớn và đa dạng, vùng Tây Bắc cần được tập trung nghiên cứu, hoạch định chính sách đầu tư và phát triển để sớm phát triển toàn diện và bền vững, góp phần vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Trong những năm qua, thực hiện Nghị quyết số 37-NQ/TW của Bộ Chính trị, đã có nhiều cơ chế, chính sách, chương trình đầu tư trọng điểm của Chính phủ được ưu tiên triển khai khá đồng bộ và đạt được nhiều kết quả quan trọng tại vùng Tây Bắc. Cơ cấu kinh tế - xã hội của vùng đã có những chuyển biến tích cực; tốc độ tăng trưởng kinh

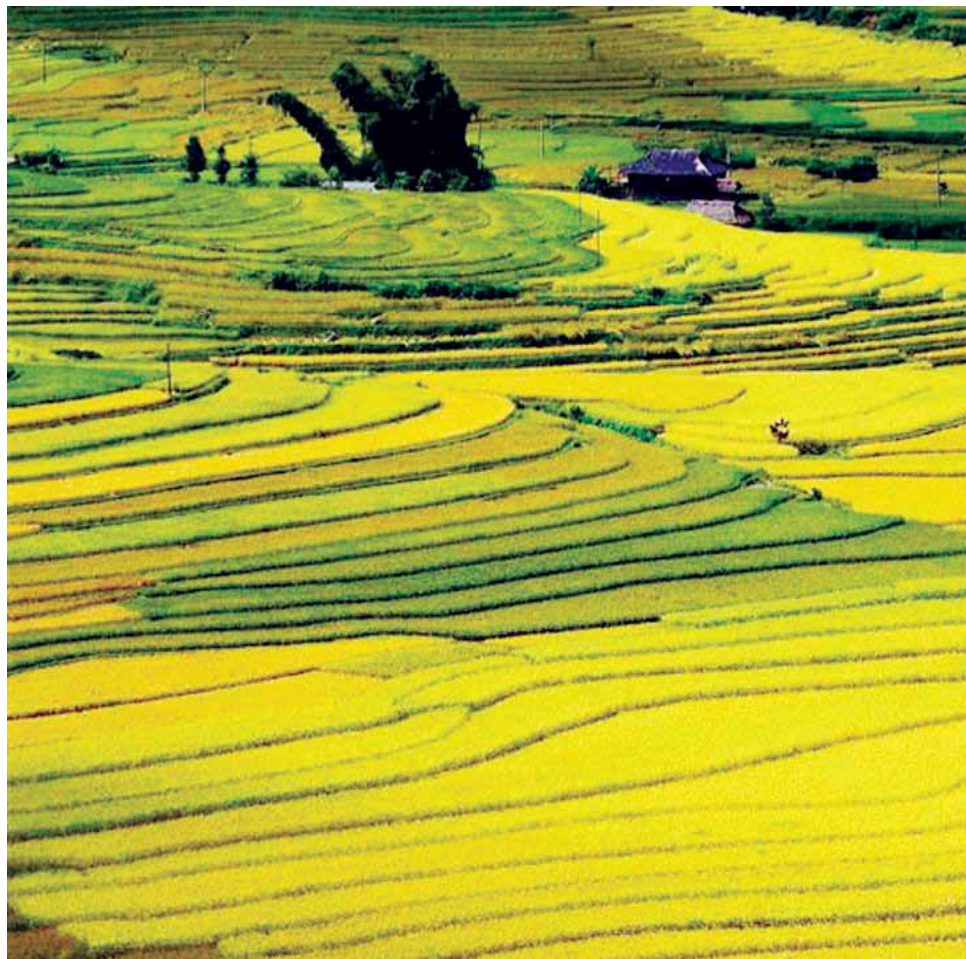
tế trung bình toàn vùng từ năm 2005 đến nay ước đạt bình quân 11,5%/năm. Tuy nhiên, hiện tại Tây Bắc vẫn là vùng đặc biệt khó khăn về mọi mặt. Tỷ lệ hộ nghèo vẫn ở mức 29,5%. Những nguy cơ về thiên tai, môi trường do tác động của quá trình biến đổi khí hậu và sự khai thác, sử dụng bất hợp lý các nguồn tài nguyên thiên nhiên ngày càng rõ nét, đe dọa trực tiếp sự phát triển bền vững của vùng. Bên cạnh đó, quá trình phát triển của vùng còn gặp nhiều khó khăn bởi điều kiện tự nhiên khắc nghiệt. Đồng bào các dân tộc nơi đây thiếu đất sản xuất, thiếu nước để sinh hoạt và canh tác, giao thông đi lại khó khăn, kết cấu hạ tầng còn lạc hậu, tỷ lệ hộ nghèo cao nhất cả nước. Trong khi đó trình độ dân trí và đời sống sinh hoạt của đồng bào rất lạc hậu, đa phần là dân tộc thiểu số, tỷ lệ hộ nghèo cao nhất cả nước. Đây chính là rào cản rất lớn để duy trì sự ổn định và phát triển của vùng.

Trước thực trạng trên, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách để phát triển vùng Tây Bắc. Thời gian qua, chúng ta đã triển khai 16 chương trình mục tiêu quốc gia và nhiều chính sách hỗ trợ, ưu đãi các tỉnh đã giúp chuyển dịch cơ cấu kinh tế - xã hội trong vùng, đời sống đồng bào các dân tộc đã từng bước được cải thiện. Tuy nhiên, các chương trình triển khai chưa dựa trên các cơ sở khoa học được nghiên cứu kỹ lưỡng có tính liên ngành theo hướng tiếp cận bền vững, chưa đưa ra được triết lý phát triển an toàn, thiếu cơ sở để quản lý liên ngành, kết quả nghiên cứu chưa đi vào cuộc sống.

Để khắc phục thực trạng trên, Chính phủ đã giao cho ĐHQGHN chủ trì Chương trình Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc.

TRÁCH NHIỆM CỦA MỘT TRUNG TÂM ĐẠI HỌC HÀNG ĐẦU

Sau khi được giao chủ trì chương trình “Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc”, ĐHQGHN đã xây dựng kế hoạch tổ chức triển khai tổng thể chương trình trên cơ sở mục tiêu, nội dung và dự kiến sản phẩm;

“Vị trí chiến lược quan trọng, tiềm năng to lớn và đa dạng, vùng Tây Bắc cần được tập trung nghiên cứu, hoạch định chính sách đầu tư để sớm phát triển toàn diện và bền vững, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của cả nước”, Giám đốc ĐHQGHN Phùng Xuân Nhạ

thành lập hội đồng tư vấn, xác định nhiệm vụ phù hợp với nhu cầu thực tiễn của địa phương. Chương trình KH&CN trọng điểm cấp nhà nước về phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc giao cho ĐHQGHN triển khai được kì vọng sẽ là một chương trình nghiên cứu tổng hợp, liên ngành, cung cấp các luận cứ, giải pháp khoa học nhằm góp phần giải quyết trực tiếp các vấn đề đang đặt ra

trong thực tiễn phát triển bền vững vùng Tây Bắc.

“Vị trí chiến lược quan trọng, tiềm năng to lớn và đa dạng, vùng Tây Bắc cần được tập trung nghiên cứu, hoạch định chính sách đầu tư để sớm phát triển toàn diện và bền vững, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của cả nước”, Giám đốc ĐHQGHN Phùng Xuân Nhạ cho biết.

Theo kế hoạch, việc triển khai Chương trình KH&CN phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc được phân kì làm hai giai đoạn. Giai đoạn 1 (2013 – 2015) tập trung nghiên cứu, đánh giá hiện trạng, điều tra bổ sung để đến năm 2015 có được bộ cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành về vùng Tây Bắc. Đồng thời, Chương trình sẽ triển khai một số mô hình sinh kế và mô hình phát triển kinh tế - xã hội cho các địa phương, khởi động nhiệm vụ chuyển giao giải pháp khoa học và công nghệ sử dụng hợp lý

tài nguyên, bảo vệ môi trường. Trong giai đoạn 2 (2016 – 2018), Chương trình sẽ tập trung đẩy mạnh việc triển khai nghiên cứu ứng dụng đưa các kết quả khoa học và công nghệ, triển khai các dự án sản xuất thử nghiệm vào đời sống và sản xuất và xây dựng mô hình phát triển; đề xuất quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội theo hướng phát triển bền vững cho vùng Tây Bắc giai đoạn 2020-2025 và tầm nhìn 2030.

Năm 2015 sắp đến là thời điểm các địa phương xác định chiến lược, kế hoạch phát triển và tổ chức Đại hội Đảng bộ các cấp giai đoạn 2015 - 2020. Kế hoạch triển khai các đề tài nghiên cứu của chương trình cũng hướng tới sự đồng bộ đó. Từ bước khởi động năm 2013 của Chương trình đã có 5 đề tài được phê duyệt. Trong đó, ĐHQGHN xác định Bộ cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành là một cấu phần quan trọng nhằm cung cấp thông tin đa lớp, tin cậy phục vụ cho triển khai nghiên cứu khoa học và việc xây dựng, điều chỉnh chủ

Việc xây dựng cơ sở dữ liệu và phân tích chính sách phát triển vùng Tây Bắc là bước khởi đầu quan trọng, vừa có nhiệm vụ định vị, vừa có vai trò kiến trúc, thiết kế chương trình. Đây chính là khung phân tích quyết định kết quả thành công của các nghiên cứu.

trương, chiến lược, chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc một cách bền vững. Song song với đó, việc đánh giá các chương trình mục tiêu, chính sách hiện hành tại vùng Tây Bắc sẽ củng cố luận chứng khoa học và thực tiễn hỗ trợ cho các nhà quản lý phát huy hiệu quả các chính sách cũng như khắc phục những hạn chế, bất cập. Trên cơ sở đó điều chỉnh, đổi mới các chính sách, chiến lược phát triển vùng phù hợp. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu và phân tích chính sách phát triển vùng Tây Bắc là bước

khởi đầu quan trọng, vừa có nhiệm vụ định vị, vừa có vai trò kiến trúc, thiết kế chương trình. Đây chính là khung phân tích quyết định kết quả thành công của các nghiên cứu. Nhiệm vụ này cần phải được xác định đúng đắn, rõ ràng với tính thiết thực, khả thi và hiệu quả cao; cần được trao đổi và lấy ý kiến rộng rãi trong cả ba nhóm nhà quản lý, nhà sử dụng và nhà khoa học.

5 đề tài đầu tiên của Chương trình tập trung vào việc xây dựng Bộ cơ sở dữ liệu tích hợp, liên ngành và rà soát, phân tích, đánh giá hệ thống chính sách và chương trình mục tiêu đang được triển khai ở Tây Bắc nhằm củng cố luận chứng khoa học và thực tiễn hỗ trợ cho các nhà quản lý phát huy hiệu quả của các chính sách cũng như những hạn chế, bất cập.

Giám đốc ĐHQGHN Phùng Xuân Nhạ nhấn mạnh, là trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học đa ngành, đa lĩnh vực hàng đầu đất nước, khi được giao tổ chức triển khai thực hiện Chương trình,

Đồng chí Nguyễn Xuân Phúc - Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng Chính phủ, Trưởng ban Chỉ đạo Tây Bắc phát biểu chỉ đạo tại hội thảo "Xây dựng cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành và phân tích chính sách phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc"

ĐHQGHN đã ý thức rõ trách nhiệm lớn lao của mình trước Đảng, Chính phủ, trước các tỉnh trong khu vực Tây Bắc, đặc biệt là tình cảm và trách nhiệm trước đồng bào các dân tộc vùng Tây Bắc. Do vậy, ĐHQGHN quyết tâm thực hiện có hiệu quả Chương trình này.

Giám đốc Phùng Xuân Nhạ cho biết, ĐHQGHN đã chủ động làm việc với các Bộ, ngành và các địa phương trong vùng để xây dựng kế hoạch tổng thể, đồng thời phân kì thực hiện với phương hướng, mục tiêu, nội dung trọng tâm rõ ràng. Dự kiến sản phẩm nghiên cứu có địa chỉ chuyển giao ứng dụng cụ thể đảm bảo tính thiết thực, khả thi, hiệu quả của Chương trình. Đồng thời, ĐHQGHN đã bắt đầu triển khai Chương trình bằng việc xây dựng cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành, liên lĩnh vực; rà soát, đánh giá các chương trình mục tiêu đã thực hiện và chuẩn bị nguồn nhân lực cho Vùng để có thể tiếp nhận và ứng dụng các thành quả nghiên cứu được chuyển giao từ Chương trình.

Trong năm nay và những năm tiếp theo, Ban chủ nhiệm Chương trình tổ chức nghiên cứu, chuyển giao KH&CN

để khai thác tiềm năng và thế mạnh của vùng, từ đó xây dựng quy trình công nghệ và một số mô hình sinh kế cho đồng bào, phù hợp với điều kiện và đặc thù của từng địa phương. Đồng thời, tổ chức các nhiệm vụ nghiên cứu nhằm có cơ sở khoa học, giải pháp tổng thể góp phần bảo đảm an ninh, quốc phòng vùng biên giới.

là trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học đa ngành, đa lĩnh vực hàng đầu đất nước, khi được giao tổ chức triển khai thực hiện Chương trình, ĐHQGHN đã ý thức rõ trách nhiệm lớn lao của mình trước Đảng, Chính phủ, trước các tỉnh trong khu vực Tây Bắc, đặc biệt là tình cảm và trách nhiệm trước đồng bào các dân tộc vùng Tây Bắc.

Việc xây dựng cơ sở dữ liệu và phân tích chính sách phát triển vùng Tây Bắc là bước khởi đầu quan trọng, vừa có nhiệm vụ định vị, vừa có vai trò kiến trúc, thiết kế chương trình. Đây chính

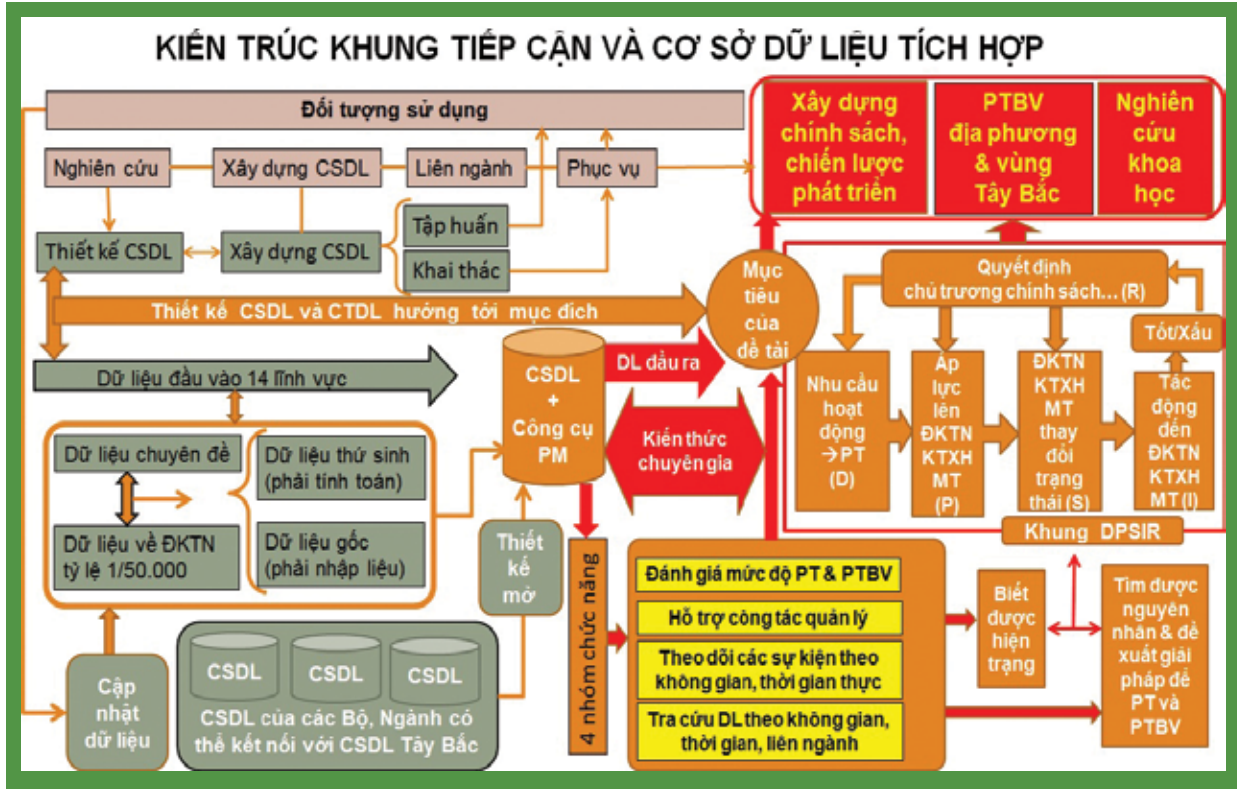
là khung phân tích quyết định kết quả thành công của các nghiên cứu.

... VÀ NHỮNG KẾT QUẢ MONG ĐỢI

Theo đánh giá của các chuyên gia, Bộ cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành là một cấu phần quan trọng nhằm cung cấp thông tin đa lớp, tin cậy phục vụ cho triển khai nghiên cứu khoa học và việc xây dựng, điều chỉnh chủ trương, chiến lược, chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc một cách bền vững. Song song với đó, việc đánh giá các chương trình mục tiêu, chính sách hiện hành tại vùng Tây Bắc sẽ củng cố luận chứng khoa học và thực tiễn, để các đơn vị quản lý điều chỉnh, đổi mới các chính sách, chiến lược phát triển vùng phù hợp.

Kết quả nghiên cứu của các đề tài nhằm cung cấp cơ sở khoa học cho việc xây dựng nội dung các văn kiện đại hội Đảng bộ các cấp của các tỉnh trong vùng. Kết quả của 5 đề tài nghiên cứu trong giai đoạn I đã được công bố: Khung cấu trúc hệ thống cơ sở dữ liệu liên ngành phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc; Xây dựng và đề xuất ứng

dụng khung năng lực vào phát triển nhân lực lãnh đạo, quản lý khu vực hành chính công vùng Tây Bắc; Khung phân tích đánh giá sự phù hợp của các chính sách đang còn hiệu lực trên địa bàn Tây Bắc; Khung đánh giá tác động của các Chương trình mục tiêu quốc gia về giáo dục và đào tạo tại vùng Tây Bắc; Khung phân tích rà soát và đánh giá sự phù hợp, hiệu lực thực thi của các Chương trình mục tiêu quốc gia thực hiện tại vùng Tây Bắc giai đoạn 2001-2015.

Phó Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đánh giá cao những nghiên cứu bước đầu của chương trình “Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc”. Nhất là những nghiên cứu về cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành và phân tích chính sách phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc.

Chánh văn phòng UBND tỉnh Điện Biên Trần Thanh Hà đánh giá, cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành và việc phân tích chính sách đã góp phần thiết thực cho phát triển bền vững các địa phương vùng Tây Bắc. Đề tài đã cung cấp thông tin kịp thời, chính xác, đầy đủ phục vụ cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của các cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp. Cung cấp và minh bạch thông

tin đối với các tổ chức, doanh nghiệp, các nhà đầu tư khi tham gia đầu tư vào vùng Tây Bắc. Cơ sở dữ liệu của đề tài khi được đưa vào khai thác, sử dụng sẽ đóng góp tích cực vào việc thực hiện Hệ thống Cổng thông tin điện tử cơ quan hành chính Nhà nước thống nhất, thông suốt 4 cấp hành chính từ Trung ương đến địa phương theo chỉ đạo của Chính phủ.

Phó Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc nhấn mạnh, để các nghiên cứu có ý nghĩa thiết thực cho phát triển vùng Tây Bắc, cần xác định chính xác cơ sở dữ liệu của vùng. Quá trình triển khai đề tài nghiên cứu, ĐHQGHN cần xuất phát từ yêu cầu xóa đói, giảm nghèo của vùng, để xác định Tây Bắc cần những nghiên cứu và giải pháp gì cho phát triển bền vững chứ không phải đưa những cái ĐHQGHN đã có cho vùng Tây Bắc. Cần phát triển những sản phẩm nghiên cứu phục vụ cho từng địa phương, tiểu vùng, cho cả vùng. Vì vậy, cần có sự phối hợp giữa ĐHQGHN và các bộ ngành, địa phương trong vùng một cách thiết thực, hiệu quả. Nhất là các địa phương cần tham gia tích cực vào đề tài nghiên cứu, có những góp ý và đưa ra những cơ sở dữ liệu, những nhu cầu từ thực tiễn

đối với ĐHQGHN. Với các nhà khoa học cần nâng cao tinh thần trách nhiệm, góp sức và tích cực nghiên cứu cho mục tiêu phát triển Tây Bắc.

Phó Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đề nghị trong thời gian tới, ĐHQGHN tiếp tục phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành, cơ quan liên quan trong việc triển khai các nhiệm vụ của Chương trình Khoa học và Công nghệ trọng điểm cấp quốc gia theo đúng tinh thần thiết thực, khả thi, hiệu quả; hết sức tránh tình trạng nghiên cứu hàn lâm, kinh viện, lãng phí, xa rời thực tiễn... Các nhà khoa học tiếp tục có những đóng góp nhiều hơn nữa để giải quyết có hiệu quả các vấn đề thực tiễn của vùng Tây Bắc. ĐHQGHN tích cực phối hợp với Ban Chỉ đạo Tây Bắc, Ban Kinh tế Trung ương, UBND các tỉnh Bắc Kạn, Hà Giang, Tuyên Quang... trong việc xác định nhiệm vụ theo yêu cầu thực tiễn của địa phương như phát triển mô hình du lịch sinh thái gắn với các di sản thiên nhiên ở vùng Tây Bắc, khai thác năng lượng nhiệt, trồng cây dược liệu, phát triển liên kết vùng trên cơ sở chuỗi giá trị hàng... để triển khai các năm tiếp theo.